

Hoofdstuk XLVI

De Goden worden Gedragen, Jehova Draagt Israël

Verzen 1 tot 4

- 1. Bel is gekromd, Nebo wordt nedergebogen, hunne afgoden zijn geworden voor de dieren en voor de beesten; uwe opgeladene pakken zijn een last voor de vermoeide beesten;**
- 2. te zamen zijn zij nedergebogen, zij zijn gekromd; zij hebben den last niet kunnen redden, maar zijzelve zijn in de gevangenis gegaan.**
- 3. Hoort naar Mij, o huis Jakobs! en het gansche overblijfsel van het huis Israëls; gij die van Mij gedragen zijt van den moederschoot af, en opgenomen van de baarmoeder af.**
- 4. En tot den ouderdom toe zal Ik dezelfde zijn, ja tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen en redden.**

De tegenstelling in deze verzen is weer echt Jesajaansch. Hij verkneutert zich in de machteloosheid van Babel's goden, die waren nedergehaald, op de lastdieren geladen en nu de beesten deden zwoegen en hijgen onder hunne zware godenkraam. David Nelson verhaalt in zijn kostelijk boek: „Het Ongeloof de Grootste Krankheid van Onzen Tijd,” van een man, die dit lezende uitriep: Wat onzin! doch we hebben hier de kostelijkste waarheid op de meest treffende wijze ons voorgesteld. Bel is eigenlijk dezelfde als Baäl en is het Babylonisch woord voor heer. Velen vereenzelvigen hem thans met god Marduk, den Merodach des Bijbels. Hij was een van de voornaamste goden van Babel, zooals zijn naam ook aanwijst. Hij werd voorgesteld als een groot mensch, koninklijk gekleed en een kroon op het hoofd en met de hoornen van een stier. Elken avond werden hem groote hoeveelheden spijs en drank voorgezet en men meende dat Bel zelf alles opat, doch volgens het Apocrief werk „Bel en de Draak,” dat door de Septuaginta aan het boek Daniël is toegevoegd, liet Daniël op zekeren tijd heimelijk asch strooien op den vloer des tempels en wees den volgenden ochtend de voetsporen der Belpriesters aan, die bij nachtelijke braspartijen zelf de kostelijke spijs en drank van Bel opaten en dronken. Het is geen wonder, dat het woord priesterbedrog zoo algemeen is geworden. Bel was evenals de Egyptische stier het symbool van kracht, terwijl Nebo, een andere hoofdgod van Babel, het symbool van wijsheid was en daar het schrijven als de hoogste wijsheid werd beschouwd, werd hij vereerd als de god der schrijfkunst. De wereldmacht en de wereldwijsheid zijn de twee grootste, maar ook de eenigste machten, welke de wereld bezit. In het boek Daniël worden deze gedurig weer in hunne machteloosheid aan de kaak gesteld.

Nu ziet de ziener hier in geestelijke aanschouwing Babel veroverd en de machtige Bel heeft zich gekromd en de wijze Nebo is nedergehaald van zijn voetstuk. De rijk met goud versierde goden zijn in de hand van Cyrus' leger gevallen en deze laden ze op de lastbeesten, de ezels en kemelen, en voeren ze weg. En die goden zijn zoo log en

zwaar, dat de beesten, die ze dragen, hijgen onder hun last en zich straks ook krommen en nederbuigen, er onder bezwijken. De machtige en wijze goden werden dus als oorlogsbuit door de Perzen vervoerd. Men gevoelt welke stekelige spot Jesaja weder in deze voorstelling heeft nedergelegd. De hoofdgoden van Babel waren zoo machteloos, dat zij door de domste dieren als ezels en kemelen gedragen moesten worden. De machtige Bel kon niet loopen en de wijze Nebo kon niet wandelen. Zij hebben niet alleen hunne vereerders niet kunnen redden, doch zijn ook zelf smadelijk en gevankelijk weggevoerd. Dat Israël—zietdaar weer de stilzwijgende gevolgtrekking en goddelijke zedeles!—zich dan wachte om ooit op zulke goden te vertrouwen!

Doch de profeet wil ditmaal niet bloot afmanen van de afgoderij, maar ook aanmanen om zich ten volle op den Heere te laten zakken en zinken. Tegenover de machteloze afgoden plaatst hij den sterken God van Israël. Gene moesten door de stomme lastbeesten gedragen worden, Deze draagt Zijne kinderen met de teedere liefde eener moeder. De tegenstelling kan dus niet volkomener zijn. Hij heeft Israël als het ware in Zijn schoot onder het hart gedragen. Het ontga de aandacht niet, dat dit vertroostend woord weder gericht wordt tot het overblijfsel. Meermalen wordt Jehova voorgesteld als Zijn volk dragende, soms als een man, dan als eene moeder, en veelal als eene arend zijne jongen, Ex.19:4; Num.11:12; Deut.1:31; 32:11,12; Jes. 43:9. Hier is het bepaaldelijk de moederliefde, die het kindeke draagt, die ons wordt voorgesteld. Als het kind evenwel grooter wordt, kan moeder het niet meer dragen of moeder is zwak of dood, doch gansch anders is het gesteld met de moederliefde Gods. Hij droeg Zijne kinderen niet alleen in het verleden, maar Hij draagt ze ook in het heden en Hij zal ze ook in de toekomst dragen tot zelfs in den ouderdom en de grijsheid toe.

Dit is een zeer vertroostend woord voor het vrome overblijfsel. In dit woord ligt eenerzijds opgesloten, dat Israël altoos hulpbehoevend tegenover zijnen God zal blijven als een klein kindeke, doch anderzijds houdt dit woord in dat Zijne liefde nimmer zal verkoelen en Zijne macht nooit verminderen. Hoe oud en groot Israël ook mag worden, Hij zal hem altoos kunnen blijven dragen, want Hij is niet machteloos als de goden van Babel. Israël was bij de bevrijding uit Babel reeds een oud volk van dertien honderd jaren. Het Chaldeeusche rijk telde bij zijn val nog geen twee eeuwen en de meeste wereldheerschappijen hebben maar enkele eeuwen bestaan. Toch was Israël toen als volk nog maar in zijne kindschheid, want het heeft sedert dien tijd al weder vijf-en-twintig eeuwen bestaan. En ziet, het is in onzen tijd grooter, talrijker en invloedrijker dan ooit te voren. En het is ook meer hoopvol gestemd voor de toekomst dan ooit te voren, want waar alle volken gebogen en gebukt gaan onder den last van hunne bergenhooge schulden, daar is het Joodsche volk nog de voornaamste geldschieter der natiën, en waar alle volken hun volksbestaan bedreigd zien, daar worden de kansen voor Israël dagelijks grooter om weder een eigen zelfstandig volk te worden. Waar, zoo vragen wij, ligt toch het geheim van Israëls taaigheid en onuitroeibaarheid? Want de machtige wereldrijken van Babel en Perzië, van Macedonië en Rome zijn verrezen en vergaan, doch Israël is niet alleen staande gebleven, doch ook gegroeid onder allen druk. Nog eens, waar ligt

die wondere kracht van Israël? Antwoord: die kracht ligt niet in Israël. Israël is zwak als een kindeke, doch het geheim van die kracht ligt in Jehova, Die hem draagt en nooit laat vallen.

Weder Eenc Bespottig van de Afgoderij

Verzen 5 tot 7

5. Wien zoudt gijlieden Mij nabeelden en evengelijk maken, en Mij vergelijken, dat wij elkander gelijken zouden?

6. Zij verkwisten het goud uit de beurs, en wegen het zilver met de waag; zij huren eenen goudsmid, en die maakt het tot eenen god; zij knielen neder, ook buigen zij zich daarvoor;

7. zij nemen hem op den schouder, zij dragen hem en zetten hem aan zijne plaats: daar staat hij, hij wijkt van zijne stede niet; ja roept iemand tot hem, zoo antwoordt hij niet, hij verlost hem niet uit zijne benauwdheid.

Volgens sommigen houdt de profeet hier eene toespraak tot de Babyloniërs, doch het is niet noodig dit aan te nemen. Hij heeft zelf kennelijk in Israël of Juda wel eens de godenmakerij van nabij gezien. Overigens kan men gevoegelijk aannemen, dat hij van de Babylonische godenmakerij spreekt tot Israël. Ten einde het toppunt van dwaasheid uit te drukken, heeft hij de bespottelijkheid weder met een zevental trekken beschreven. Na al de voorgaande beschrijvingen van de afgoderij is het niet noodig om thans nog eens weer op al de bijzonderheden in te gaan. De vonken van zijn geheiligd en door Gods Geest aangeblazen vernuft sprankelen weder in volle vigeur, nu hij aan de snoodheid en dwaasheid der godenmakerij toekomt. Noemt hij dit onderwerp, dan kan hij het zoo maar niet weer loslaten, doch voelt hij zich gedrongen om de gansche toedracht van de godenmakerij en -vereering in helle kleuren te schilderen. In het licht van Gods absolute souvereiniteit en vlekkelooze heiligheid beschouwd, moest hij den dienst der afgoden wel voor nietig en min houden. Bij Ezechiël treffen we het niet anders aan. Ezechiël put zich uit in de verachtelijkste scheldnamen van de afgoden. Niet minder dan zeventig maal noemt hij ze met eene minachtende klanknabootsing van *Elohim, Gelolim*, d. i. drekgoden. In het wezen der zaak is er dus dezelfde heilige verontwaardiging over de afgoderij bij deze groote profeten, doch ze verschillen slechts in den vorm van hunne bestrijding. Terwijl bij Ezechiël meer de onreinheid en verfoeilijkheid der afgoderij op den voorgrond staat, teekent Jesaja telkens weder de dwaasheid, de bespottelijkheid en de volslagen ongerijmdheid der godenvereering. Ezechiël is eenvoudig niet zulk een kunstenaar, zulk een meester in descriptief vermogen en in de heilige kunst van humor en ironie als Jesaja. De inspiratie der profeten was niet machinaal, maar organisch, d. w. z. de Geest Gods verkrachtte de natuurgaven der Godsmannen niet, maar sloot Zich daar bij aan; en zoo kunnen we zeggen, dat Hij het ironisch vernuft van Jesaja heelt willen gebruiken om de afgoderij in al hare belachelijkheid voor te stellen, zoodat, indien de Joden nog een greintje zelfrespect hadden, zouden walgen

van de afgoderij in elken vorm. Zij eindelijk nog opgemerkt, dat zijne beschrijving hier des te bespottelijker in de ooren moest klinken, nadat hij eerst de met goud bedekte afgoden in karavanen van lastdieren heeft zien wegdragen van Babel naar Perzië. Behalve de bespottelijkheid heeft hij hier ook de ijdele verkwisting van goud en zilver, alsmede de teleurstelling geteekend, waarop de afgoderij moest uitloopen.

God Roept Cyrus als een Roofvogel van het Oosten

Verzen 8 tot 13

8. Gedenkt hieraan en houdt u kloekelijk, brengt het weder in het hart, o gij overtreders!

9. Gedenkt der vorige dingen van oude tijden af, dat Ik God ben, en daar is geen God meer, en daar is niet gelijk Ik:

10. die van den beginne aan verkondig het einde, en van ouds af de dingen die nog niet geschied zijn; die zeg: Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al mijn welbehagen doen;

11. die eenen roofvogel roep van het Oosten, een man mijns raads uit verren lande; ja, Ik heb het gesproken, Ik zal het ook doen komen; Ik heb het geformeerd, Ik zal het ook doen.

12. Hoort naar Mij, gij stijven van harte, gij die verre van de gerechtigheid zijt:

13. Ik breng mijne gerechtigheid nabij, zij zal niet verre wezen, en mijn heil zal niet vertoeven; maar Ik zal heil geven in Sion, aan Israël mijne heerlijkheid.

Na weder den onzin der afgoderij geschilderd te hebben, maakt de profeet weder als 's Heeren tolk de toepassing. Hij wil, dat Zijn volk van schaamte zal gloeien bij de gedachte, dat het soms zelf ook aan de afgoderij heeft gedaan. Hij wil dat Israël zijn weg overdenke en toestemme, dat er geen God is behalve Jehova. Israël moest zijn hart op zijne wegen zetten en bedenken, dat de afgoderij en beeldendienst een van de voornaamste oorzaken was van hunne wegvoering naar Babel. Om weder aan te toonen, dat God eenig en onvergelyklijk groot is, wijst Hij weder op Zijn prerogatief van de toekomstige dingen onfeilbaar te kunnen voorspellen. Ook hierop werden we reeds eerder en herhaaldelijk gewezen, zoodat dit hier geene nadere toelichting behoeft. In de tweede plaats wijst Hij echter op de vastheid van Zijn raad, Zijn besluit. De vastheid en wijsheid en het alomvattende van Jehova's raad moest Israël er ook toe leiden om Hem als den eenigen en waarachtigen God te aanbidden en verheerlijken. De vastheid en onveranderlijkheid van Gods raad is voor het geloovig hart een zeer vertroostend leerstuk. De afgoden der volken konden te eeniger tijd door den vijand worden weggevoerd, doch niet alzoo Jehova. Zijn wijs besluit gaat over alle dingen en niets op aarde of in de hel kan het ooit keeren. Vers 11 geeft eene nadere ontvouwing van de gedachte uitgedrukt in vers 10. Wij kunnen hieruit zien, dat de profetie niets minder is dan de openbaring van Zijn besluit omtrent de toekomst; en daarom is het op zijn zachtst gezegd zeer vreemd, dat velen wel dwepen

met Gods raad en voornamelijk in betrekking tot de stille eeuwigheid, waarvan men zoo goed als niets afweet, terwijl men van de profetie niets afweet of wil weten. God geeft hier evenwel te kennen dat Zijn raad de grondslag is van alle profetie en dat Hij dus Zijn raad voornamelijk met de toekomst verbonden wil hebben. Cyrus wordt hier een roofvogel genoemd, wijl hij met kracht en snelheid op Babel zal neerstrijken om de goden en schatten te rooven. In het verklarend Paralellisme wordt hij een man Mijns raads geheeten. Christus is de Man van Gods raad, Cyrus een man van Zijn raad. Cyrus lag in Gods raad besloten en daarom kon zijn naam ook meer dan twee eeuwen te voren nauwkeurig genoemd worden. Zij, die dit tweede deel van Jesaja na de ballingschap plaatsen, kunnen onmogelijk de eer van God en Zijn profeet redden. Want zij nemen aan, dat de profeten nooit iets anders voorspeld hebben of voorspellen konden dan hetgeen elk schrander staatsman of genie wel kon weten en voorzeggen. Was dit het geval, dan zijn we genoodzaakt om de profeten als bedriegers te brandmerken, want zij hebben, met name Jesaja heeft, telkens weder beweerd, dat hij de toekomstige dingen voorspelde. God Zelf stelt in het bekend maken der onbekende toekomst Zijne eer tegenover de afgoden, hoe durft men het bestaan, om toch het wonder der voorzegging in twijfel te trekken? Ook tot de critici mag wel gezegd: „Hoort naar Mij, gij stijven van harte.”